

Kasele Laisi Watuta

Ik kwam in Jette langs

Echt en waar is het dat God,
Toen hij de wereld schiep,
Jette uitkoos als zijn lievelingsplek.
Hij sprak tot Adam en Eva,
Voor de engelenschaar:

‘Geef die grond toch aan mij,
Ik wil hem eigenhandig vormen en verzorgen,
Want hij moet zijn zoals de Hemel,
Hij moet lijken op het Paradijs.’

Ja, vruchtbare grond, gulblauwe hemel,
Vogels die het firmament versieren,
En in het kristalklare water vissen allerlei,
Vrede, liefde, wijsheid voor alle mensen.

Mensen veelkleurig, een en al vertrouwen,
Talen van alle naties, iedereen eendrachtig,
Uit Kinshasa vertrekken, vlug, over Antwerpen,
En aankomen in Jette: ik leef nog altijd
In die heerlijke roes.

*

Kimbilikiti!

Eh, Kabile,¹

De geesten van de stam —
Stemmen klinken op het kerkhof,

---

1 Onvertaalbaar, duidt op de geesten van de voorvaderen van de Lega, een volk uit de Kivu-regio.

Zie, vanuit hun graven bulderen
De stemmen van de doden:
Hoor, herinner je, gedenk, ja,
Houd de lippen stijf opeen
Als de gastheer jullie onrecht aandoet.²
Zo spreken de geesten,
Stemmen uit het graf waarschuwen ons:
'Op vreemde grond moet je eten en niet spreken'
Maar ik ben niet bang, ik heb geen keuze,
Nee, bang ben ik niet
Eten zal ik, en spreken; drinken, en me bezatten!
Zingen en dansen; ik bemin en word bemind!
Geroepen werd ik als getuige: hier ben ik, onversaagd.
Hier ben ik te gast, ik kom van ver,
Waarom zou ik die kans niet met beide handen grijpen?

Burgers, vrienden, kinderen en grote mensen!
Blanke ooms en zwarte, zonder onderscheid,
Neem mijn begroeting aan, ik heb niets te verbergen,
Ongeluk houdt zich ver van u vandaan,
Volmaakt moet jullie vreugde zijn!

Van ver kom ik, uit Kin-Lipopo,
Kinshasa wordt door hondsdagen geteisterd,
Door lijden en verslagenheid.
Ons dagelijks brood, die befaamde hostie,
Het lichaam van Christus, gebroken, heilig voedsel,
Zo is het overal, in Bukavu, Kindu, Kasongo,
In Mbuji Mai, Lumbumbashi en Kwilu-Ngongo,
Overal huilt het volk, loopt het verloren,
Waar vindt het toevlucht, wie komt het te hulp?

---

² In het Lega (moedertaal van de dichter) in de originele tekst.

Vrienden, vriendinnen, waarom toch huilen en klagen?
Kijk, voorspoed brachten jullie voor jullie land,
Zijn bergen en dalen hebben jullie geslecht,
In rivieren en waterputten stroomt helder water,
Wegen en paden veegden jullie schoon,
De *brousse* eromheen is weggekapt
En in de tuin verjagen bloemen de droefheid,
Overal verspreidt zich parfum en levensvreugde,
Rust heerst overal,
Overal brengt de hemel vreugde,
Waardigheid hangt over huizen en dorpstorens,
Dus, vrienden, vriendinnen, waarom huilen en klagen?

Waarom huilen en klagen, vrienden, vriendinnen,
Is dan iemand arm of rijk?
Wie is straatarm, wie dakloos?
Zonder een mondvul voedsel, op een bed van bladeren,
Wie is het die zich niet wast, geen rust vindt,
Wie is zo mager als brood, wie?
Wie is een sukkel, blootgesteld aan weer en wind?
Wie is zo arm dat hij zijn buur beschuldigt
En hem een tovenaarsnoem? Hoe is het mogelijk?
Wie heeft geen water of stroom,
Wie wordt vernederd, verdrukt tot in de cel?
Vrienden, vriendinnen, waarom toch huilen en klagen?

*

Essegem! Essegem!
Appartement na appartement,
Venster na venster,
Hier schreeuwen geen kinderen,
Jongeren spelen niet,
Geen man die iets zegt,
Geen meisje dat zingt,
Geen levende ziel hier,

Geen toeloop van mensen,
Op straat kom je niemand tegen,
Waar zijn de bewoners?
In de stad staan hoge torens,
Kasten van huizen, potdicht,
Een stem of hart hebben ze niet,
Zwaar weegt de stilte,
Zo drukkend, niet te verdragen,
Angstaanjagend
Maak toch kinderen, vrienden, verwek ze,
Maak toch kinderen die jullie huizen vullen,
Verwek ze, vul jullie straten, pleinen en kamers
Bemin elkaar, trouw, vermenigvuldig jullie
Een echte burger heeft kinderen, dat is zijn trots,
Kinderen krijgen is de voorspoed van het land.
Zonder verwekking geen kinderen,
Zonder kinderen geen krijzen,
Zonder krijzen geen vreugde,
Geboorte vandaag is vreugde voor morgen.

Vertaling uit het Swahili door Georges Mertens en Bart Vonck

Kasele Laisi Watuta

Blaadje uit Jette

Bij de ingang van de rustplaats
borrelt van binnen de stem van de stilte op:
'hier begint het leven': kruisingen
van hybride klanken, botsingen van schaduwen,
stoffig, glimlachend of verstard, fluisterend of
koppig, die deze waarheid van mijn woud wel lijken te hernemen:
'vreemdeling, in de lichtkring van de eeuwige
stilte, dat eerst je teen de grond raakt
dat je voet nog onbeslist afwacht
heel dicht bij de plooien van de grond
raketings boven de rimpels van de geschiedenis...'
Ik lees de namen op de grafkelders en pluk
een korte halte die de oogappel van de begeerte
op het onvoorziene van de dood plakt...
Woord van een Jettenaar van een andere oever

*

In het noorden van het zuiden van oost naar west
Hier is niet nergens
Want zie Jette
een strook
van vraagtekens
die uitroepetekens arceren
het plekje op de pier is Jette:
ietsje België ietsje Brussel
ietsje Vlaanderen ietsje Wallonië
ietsje Vlaams ietsje Nederlands
ietsje stad ietsje platteland
het universum in een mozaïek

van vruchtbare aarde zo goed
streek en bodem

*

Op nummer 135 van deze ongewone straat nestelde Magritte zich, in de tijd van de hopeloze nachten bestookt door woeste dromen, op de begane grond van een griepig geheugen. Op het grote en lage bed van het kleine woonnest is het laken heel wit heel koud, vreselijk hypocriet als je de vraatzucht van zijn penseel kent toen hij Georgette bestormde. Men zei me door te lopen tot op het binnenplaatsje om er de boom van de inspiratie te zien vanwaar de blik de takken doorboorde om bij elke schets een inaugurele

wolkenhoek te schilderen. De boom wiegelt nog altijd, met zijn armen die zich in de hemel uitslaan om de schaduw van de kunstenaar te plukken... Hoe de dingen ons overleven: in een uitstalkast, beschermd tegen de tijd, wacht de pijp om weer pijp te worden...

*

Voor Jean-Marie Debae, 1946-2007

Het leven staat tussen haakjes
Jij hebt het glimlachend gesloten
Held van de dood
Vertrokken op mijn leeftijd
Ik benijd je de aureool
Rondom je blik
En de triomf van de glimlach
Het leven hangt halfstok
Zegt de glimlach

Van ver, van Jean-Robert
1946 - morgen

*

Belaagd is mijn lijn

Van lateriet rood in het hart
In het hart van de lente
Of toch bijna
Ik lees in de blik van de kunstenaar
De argeloosheid van het wachten gelukzalige ogen
Zoals een geit in arbeid
Barend
Ze heeft mooie soepele vingers
die mijn verzen uittekenen
Het is mooi zacht weer
De zachte bries op de huid
Hoe schilder je de rilling
Hoe schilder je de liefde
Mijn liefde
Voor deze helling
Tussen Essegem en Jette
O, mooie blik van de mooie kunstenaressen
Met de adem door versuffing afgesneden
Van mijn obsessie mijn wanhoop
Noodlijdende toerist

*

Op de brug van de gevleugelde flarden
die de opschudding afratelt
geen reling aan de stilte
van verlatenheid
op het Mercierplein
het hart aarzelt tussen
het terras met het schreeuwen van de vechtjassen
het voorplein toegankelijk voor motorrijders
de koster is vertrokken
de jongen is vriendelijk
en de zon verdorie

*

Naar het Atomium toe

de ruige brutaliteit
van zingende hellingen
van toverparken
van opvliegende vogels
er zijn geen beekjes
voor de farandole
van de vlinders

*

Mbogo waar ben je
Mooie totem, vertel me wanneer ik van het zingend-groene tafereel, van dat geroken parfum
naar de streling van de schaterlachjes van die mooie kinderen, van de likeur gedronken in de
ogen van die vrouwen, van die heldere zon over Essegem
de charme zal kunnen schilderen, Mooie Heer,
Mbogo, o Buffel!
Aan het eind van elke vertwijfeling trillen krachtige zinnen en het is niet met bronst dat de
liefdesverzen zich verven maar met schijnheilig werkwoord en argeloos vers zoals aan de rand
van het klif dat gaapt bij de droomval

Vertaling uit het Frans door Bart Vonck

